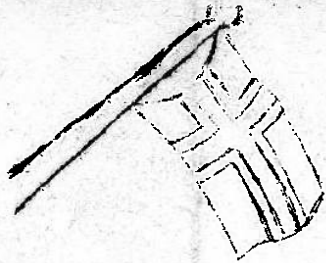

FRITT

LAND

30/8-1944

Nr. 66 - 1. årg.

Onsdag 30. august 1944

DEN FRANSKE MOTSTANDSBEVEGELSE.

Den franske hjemmehær - maquisen - rykker inn i by etter by, befri og rydder opp i det ene området etter det andre og overtar så selv forsvaret og forvaltningen. Hvordan kan dette gå til, hva er det som er skjedd bak de tyske stål-murene i det okkuperte Frankrike? - Det franske folk har reist seg, fylt av begeistring, offervilje og overbevisning, hele befolkningen har tatt del i det underjordiske arbeide. Den har organisert motstanden, bygget opp en administrasjon for hele landet og skapt en folkehær, som nå har befridd et næsten like stort område av Frankrike som de allierte styrker. Overalt blir forrederne tatt og må sone sine forbrytelser, og snart har maquisen gjenopprettet ro og orden. Man begynner å tenke på morgendagen, får kornet i hus og maler det, innfører lettelse i rasjoneringen og senker prisene. Men det hender at tyskerne kommer tilbake, fulst av "militære" fra fengslene og bunnfallet i storbyene, skyter kvinner og barn og setter stedet i brand.

I befrielseskampen har kvinnene spilt en uhyre stor, ja, kanskje en avgjørende rolle. De var de første til å forstå at Pétain var forreder, og i stadig voksende skarer gikk de over til motstandsbevegelsen. Ikke noe offer har vært for stort når det gjaldt å skape opposisjon mot nazistene. Kvinnene har sendt sønnene og mennene sine til maquisen, og selv tjenstgjør de som kurerer, fyller den store underjordiske siviladministrasjon, utgjør radio- og kontorpersonale, deltar i direkte aksjoner som forbindelsesagenter og spioner, men bærer sjelden våpen eller utfører selve sabotasje-handlingen. Under alt dette er den franske kvinne blitt ansvarsbevisst og selvstendig og vil ikke lenger finne seg i å være underordnet. I fire lange år har hun måttet klare seg selv og barna mens mannen har vært ute eller i tykk fangenskap, hun har deltatt i befrielseskriegen og vil også for fremtiden ha et ord med i laget.

En av de ledende kvinner innen motstandsbevegelsen er Emilienne Moreau, som sitter i den provisoriske regjering. Under forrige verdenskrig vant hun sin første berømmelse da hun 16 år gammel førte de britiske armeer inn i det tysk-okkuperte Loos. De to siste årtier har hun vært en av forgrunnsfigurene innen sosialistbevegelsen og nå tatt del i oppbyggingen av motstandsbevegelsen. I et intervju med en svensk journalist i London sier madame Moreau bl.a.: "Det franske folk vil nå styre i sitt eget hus, og det huset skal være et demokrati. Alle innen motstandsbevegelsen er enige om at Frankrike skal være en demokratisk republikk, ikke noe diktatur, og ingen halv- eller kvartquislinger

skal tales i det offentlige. Like enstemmig forlanger alle at Pétain, den største forreder i Frankrikes historie, skal skytes. - Folket tror på de Gaulle. Han var den første som gjenreiste frihetens fans og nektet å underkaste seg nazistens, og han har lovet at framtidens Frankrike skal bygges opp på sosiale reformer og bli et bedre og lykkeligere land. Folket har en grenseløs tillit til ham - han er framtidens mann, som folkets brede lag vil samle seg om. Glem ikke at arbeiderbevegelsen har dannet kjernen og den virkelige ryggrad i motstandsbevegelsen. Det er den franske arbeiderbevegelse som nå tar ledelsen." - Og franske arbeidere, borgere og bønder reiser seg nå som under revolusjonen og marsjerer i sluttede rekker fram til den siste styrkeprøve med nazistene.

MOBILISERING AV NS MEDLEMMER.

NS-myndighetene har begynt å mobilisere sine styrker foran sluttoppgjøret. Hirdmann fra hele landet har i den senere tid fått utdanning i våpenbruk. Utdannelsen er blitt intensifisert etter den siste omorganisering innen partiet og for tiden innkalles alle våpenføre medlemmer av NS distriktvis til våpenutdanning. Sjefen for innkallelsen er "generalmajor" Marthinsen som også er sjef for sikkerhetspolitiet. Han har således befalet over "landets vevnede styrker". Innkallelene har vakt stor forskrekkelse blant de sivile NS-medlemmer, som mest av alt frykter for å bli grepet med våpen i hand under sluttoppgjøret. De hadde sannsynligvis håpet på et lenkfølig oppgjør etter krigen hvor bare de mest aktive skulle bli dømt. Med våpen i hand blir jorderens stilling ganske klar. Mange av NS-medlemmene i stat og kommune har holdt seg skjult etter at mobiliseringen ble et faktum. Av de ca. 800 quislinger som ble innkalt i Oslo i midten av denne måned, møtte bare 200. Noget snart etter innkallelene måttet statspolitiet rykke ut på grunn av partimedlemmenes manglende entusiasme. De meldepliktige NS-medlemmer ble anholdt og ført til Turnhallen hvorfra de ble sendt til treningsleirene. Våpenutdanning har funnet sted i Holmestrand og Hamar. De lokale NS-lag har dessuten drevet skyteøvelser i hele sommer. Tyngre våpen er også blitt tatt i bruk.

Det ser ut som NS-myndighetene har antatt samme undergangsmentalitet som sine herrer i Tyskland. De vil gjøre alt for å utsette oppgjøret. For tiden reiser hirdlederne omkring og holder flammende taler hvorunder de oppmaner hirden til å huske sitt løfte til føreren om troskap inn til døden. ---

Slik som krigsutviklingen har artet seg synes faren for invasjon her i landet mindre overhengende nå enn i vår. Det er allikevel ikke usannsyn-

lig at Norge spiller en rolle i de alliertes planer for de nærmeste månedene. Etter det vi har sett av tyskerne i den senere tid ser det ikke ut som de frivillig vil trekke seg ut av de land de har besatt. Med den mentalitet de viser idag kan man neppe regne med noen kapitulasjon før de er helt nedkjempet. Selv om tyskerne mot formodning skulle trekke seg ut frivillig må vi ha hjelp for å gardere oss mot overraskelser. Allierte styrker kommer således sikkert til å marsjere inn sammen med norske styrker. Sivildbefolkningen må derfor alltid være forberedt på at invasjonen kommer og at de blir stilt overfor krigstilstand i landet. Noen av oss vil få ordre om hvorledes vi skal forholde oss ad hemmelige veier og andre vil få ordre gjennom radio. De som ikke får noen bestemt ordre må forholde seg rolige for ikke å forhindre operasjonene. Felles for alle må være disiplin og aktpågivenhet.

SABOTASJEHANDLINGER

Natt til søndag ble det foretatt sprengninger i aluminiumfabrikken i Holmestrand. Vitale deler av maskineriet ble ødelagt. ---

Natt til mandag høstes eksplosjoner i kontorlokaler i Parkveien 8, hvor Arbeidsinspektoratet holder til. - Denne sabotasjehandling viser oss at arbeidsmobiliseringen er like aktuell. Den er nok ikke gått i glemmeboken hverken hos nazistene eller hos oss. Vi må sørge for, som i dette tilfelle, å være føre var. ---

NYHETENE TIRSDAG

Vestfronten. Det tredje slag om Marne har begynt. Amerikanske tropper har i en bredde av 80 km gått over Marne Ø for Paris ved Meaux. Hele det tyske forsøret er brutt sammen, og meget tyder på at tyskerne holder på med å oppgi Marne-linjen. De allierte tropper har ikke støtt på noen organisert motstand. På nordsiden av Marne er troppene rykket videre østover og har tatt Château-Thierry, åstedet for den amerikanske seier 1918. Troppene dreiet så nordover og har inntatt Soissons Ø for Compiègne. Troppene er her rykket over Aisne. Lenger Ø er andre avdelinger rykket over Marne og har befridd Vitry-le-Francois, 150 km Ø for Paris. Framrykningen fortsetter mot Maginot-linjens venstre fløy. Store begivenheter er tydeligvis under oppseiling i Marne-området, og at Verdun, Metz, Nancy og Belfort når som helst kan bli trukket inn i kampsonen. V for Paris kontrollerer de allierte sydbredden av Seinen unntatt strekningen mellom Elbeuf og munningen. Mellom Paris og Rouen er i alt fire bruodder oprettet. Tanks, artilleri og store mengder infanteri føres nå i jevn strøm over elva. Bruhodene på den østre bredd har nådd en styrke som muliggjør et direkte støt mot den belgiske og tyske grense. Britiske og kanadiske tropper som utkjempet de infanteri-

strider som gjorde det mulig for amerikanerne å gjennomføre sine bevegelige operasjoner, gått over Seinen. Amerikanerne har her kunnet opprette framskutte depoter for sine panserverner som skaper mulighet for å føre den virkelige lynkrig mot Rhinen. Panserkolonnene kan nå for full fart kjøre framover i vissheten om at det allierte infanteri følger etter og konsoliderer stillingene. - Kanadierne har åpnet en ny offensiv mot Rouen, mens andre allierte styrker har omgått byen og rykker mot Dieppe, Abbeville, Amiens og Somme - alt kjente navn fra forrige verdenskrig. Troppene står i dette område 100 km fra den belgiske grense. - De krigen nå nærmer seg Belgia, har general Eisenhower rettet et opprop til det belgiske folk. - SV for Seinen ble i uken 20-25/8. 120.000 tyskere som her var innringet, fullstendig revet opp og von Kluges arme er dermed satt ut av spillet. - I Sør-Frankrike fortsetter de allierte styrker framrykningen oppover Rhonedalen og står nå Montelimar, 72 km N for Avignon. Lenger Ø står andre tropper i nærheten av Briançon, ikke langt fra den sveitsiske grense. - De siste tyske styrker i Marseille har nå overgitt seg ut n vilkår. - I siste uke ble det gjennomsnittlig sendt 64 flyvende bomber pr. dag over England, mot 112 i juni og juli. Det ser ut som om tyskerne vil sette alt inn på å holde de distrikter i Nord-Frankrike som har baser for disse bomber, men de må stadig gi etter for presset.

Østfronten. Donaudeltaet er nå ryddet for tyskere. Russiske tropper har erobret svartehavshavna Sulina og byene Tulcea og Braila. General Tolbukhin rykker sydover mot Constantza, som er forlatt av tyskerne og satt i brand. Russiske styrker har forsert Oltus-passet i Karpatene, inntatt byen Brectu og står nå 24 km inne i Transsylvanien. - Ø for Varsjova er det utkjempet harde kampene Mellom Narev og Bug har rusery tatt veiknutepunktet Ostrov-Mazowiecke, hvorfra bl.a. fører veier til Ostrolenka og Lomza.

Italia. Det meldes om ny framgang mot Gothalinjen. Byen Fano ved Adriaterhavet er ryddet. Flyangrep. Det allierte flyvåpen har i de siste dager foretatt tallrike store angrep med utfall fra England, Italia og Russland. Målene har bl.a. vært Königsberg, Tilsit, Mannheim-området, Schlesien, Vest-Tyskland, Danmark, fabrikk for framstilling av syntetisk bensin utenfor Wien og NV Ungarn. Videre er det rettet voldssomme angrep mot 12 baser for flyvende bomber i Nord-Frankrike.

Finland. En ubekreftet Reuter-melding sier at Paasikivi er kommet til Moskva og at fredsforhandlingene er begynt.

Gardell Hull har meddelt at USA vil sende både militære og diplomatiske representanter til Moskva når våpenstillstanden med Romania skal undertegnes.

Aisacé. Det meldes om åpen fiendskap mellom Wehrmacht på den ene side, SS og Gestapo på den annen